

บทที่ 5

สรุปและเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิตผ้าทอพื้นเมือง ระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนในเขตอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ในการเก็บข้อมูลจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยแจกแบบสอบถามแก่ผู้ผลิตผ้าทอพื้นเมือง จำนวน 65 ราย โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มทอผ้าทรายมูล 10 ราย กลุ่มทอผ้าบ้านป่าสักขวาง 15 ราย กลุ่มทอผ้าอนนใต้ 20 รายและกลุ่มทอผ้าบวกค้าง 20 ราย

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา สามารถวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

ลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็น หญิง จากการสำรวจ 65 รายเป็นหญิง จำนวน 62 ราย เป็น ชาย จำนวน 3 ราย และมีอายุอยู่ในช่วง 31 – 75 ปี คิดเป็นอายุโดยเฉลี่ยประมาณ 48 ปี ส่วนใหญ่สมรสแล้ว ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการอยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และประกอบอาชีพทอผ้าพื้นเมืองนี้เป็นอาชีพเสริม จำนวน 45 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 69.23 คือจะทอผ้าหลังจากที่ว่างจากการค้าขาย หรือหลังเสร็จสิ้นฤดูกาลทำนา ส่วนที่เหลือจำนวน 20 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 30.77 ประกอบเป็นอาชีพหลัก คือ ทำการทอผ้าตลอดทั้งปีโดยไม่ได้ประกอบอาชีพอื่น

เหตุผลที่ผู้ประกอบการเข้ามาประกอบอาชีพทอผ้าพื้นเมือง เนื่องจากสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ คิดเป็นร้อยละ 48.96 และจากการชักชวน รวมกลุ่มกันในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อประกอบอาชีพนี้ คิดเป็นร้อยละ 40.63

เครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้าจะเป็นแบบง่ายๆ บางประเภทสามารถประดิษฐ์ได้เอง ส่วนที่ทอผ้าจะมีอยู่ 2 ชนิด ได้แก่ กี่พื้นเมืองและกี่กระตุก การใช้ยังมีการใช้ทั้งสองประเภทควบคู่กัน โดยถ้าเป็นผ้าลายขจัดมักทอด้วยกี่กระตุก และถ้าเป็นผ้ายกหรือผ้าที่มีลวดลายมักทอด้วยกี่พื้นเมือง

วัตถุดิบ ได้แก่ เส้นด้าย จะไม่มีการผลิตเอง ส่วนใหญ่จะซื้อมาจากตลาดในท้องถิ่นหรือตลาดในตัวจังหวัด(ตลาดวโรรส) จำนวน 37 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 56.92 ส่วนผู้ผลิตจำนวน 28 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 43.08 ซื้อเส้นด้ายจากผู้ลงทุนเป็นเงินเชื่อ เมื่อทอผ้าเสร็จแล้วก็จะนำผ้าทอนั้น ๆ ไปขายให้แก่ผู้ลงทุน ผู้ลงทุนก็จะหักค่าด้ายแต่ละคราวออกจากจำนวนเงินที่ผู้ผลิตจำหน่าย

ได้ โดยจะซื้อเส้นด้ายที่ข้อมสีเสร็จเรียบร้อยแล้วจำนวน 60 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 88.37 เนื่องจากเส้นด้ายที่ข้อมสีแล้วทำให้ประหยัดเวลา และมีสีให้เลือกหลากหลาย สามารถเลือกสีได้ตรงตามที่ต้องการ บางครั้งข้อมเองผู้ข้อมมีความรู้ไม่เพียงพอทำให้ข้อมสีออกมาได้ไม่ตรงตามที่ต้องการ สีซีดบาง สีตกบาง

แรงงานส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกในครอบครัวหรือญาติพี่น้อง ช่วยกันทำทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 84.42 โดยแต่ละคนมีความชำนาญเพราะได้รับความรู้ และการฝึกฝน มาจากบรรพบุรุษ ในแต่ละครอบครัวจะใช้แรงงานสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ยอย่างน้อย 2 คนมีจำนวน 39 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 60.00 ซึ่งผู้ผลิตที่ใช้แรงงานเป็นสมาชิกในครอบครัวเพียงคนเดียว จะจ้างลูกจ้างให้ค่าตอบแทนเป็นรายชิ้น หรือตามจำนวนที่ทอได้ สาเหตุเนื่องจากบุตรหลานไม่มี หรือไม่สนใจในอาชีพนี้

ภาวะการตลาด จากการสำรวจพบว่าผู้ผลิตทั้งหมดไม่มีร้านจำหน่ายสินค้าของตนเอง ผู้ผลิตจะใช้บริเวณใต้ถุนเรือนหรือบริเวณส่วนหนึ่งของบ้านทำการผลิตเท่านั้น ส่วนการจำหน่ายส่วนใหญ่จะส่งให้ร้านค้าที่จำหน่ายผ้าฝ้ายในอำเภอสันกำแพง และตลาดในตัวเมือง ส่วนการขายปลีกจะได้ขายต่อเมื่อลูกค้ามาซื้อที่บ้านเอง หรือมีการจัดงานหรือเทศกาลขึ้น ก็จะนำสินค้าของตนออกไปวางจำหน่ายด้วย ส่วนกรณีที่ขายให้กับคนกลางเพื่อนำไปผลิตต่อหรือดัดแปลงเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปต่าง ๆ มีแนวโน้มสูงขึ้น แต่จะขายได้ราคาไม่สูงมากนัก และบางครั้งก็ถูกกดราคา เพราะผู้ผลิตเองไม่มีเงินทุนหมุนเวียน ผลิตได้เท่าใดก็พยายามขายให้หมด เพื่อนำเงินมาซื้อวัตถุดิบเพื่อผลิตในครั้งต่อไป นอกจากนี้ปริมาณการจำหน่ายทั้งปลีก และส่ง ในระหว่างปีไม่คงที่ ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการจำหน่าย คือ เทศกาลต่าง ๆ

ช่องทางการจำหน่าย ผู้ผลิตเป็นผู้จำหน่ายเอง คิดเป็นร้อยละ 34.58 จำหน่ายผ่านคนกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.38 และจำหน่ายผ่านผู้ลงทุน คิดเป็นร้อยละ 28.04 โดยการขายจะขายส่งทั้งปลีกและส่ง แต่ส่วนมากจะเป็นการขายส่ง คิดเป็นร้อยละ 93.85 โดยจะมีหัวหน้ากลุ่มทำการรวบรวมและนำไปขาย ส่วนการขายปลีกจะเป็นการขายให้คนในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 60.00

2. ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตผ้าทอพื้นเมือง

เงินลงทุนจะเป็นการลงทุนในเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิต เท่ากับ 26,735 บาท ซึ่งเป็นเงินลงทุนที่น้อยมาก เพราะเครื่องมืออุปกรณ์ส่วนใหญ่จะประดิษฐ์ขึ้นเอง และมีมูลค่าไม่สูงมากนัก ส่วนด้านสถานที่ จะใช้บริเวณใต้ถุนบ้านหรือบริเวณส่วนหนึ่งของบ้านเป็นสถานที่ในการผลิต และเนื้อที่ที่ใช้ในการผลิตนี้ถ้าไม่ได้นำมาใช้ในการทอผ้าก็ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น

ประกอบกับเนื้อที่ที่นำมาใช้ในการผลิตนั้นมีจำนวนน้อยมาก ฉะนั้นจึงไม่ได้นำค่าเช่ามาคิดเป็นต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิตผ้าทอพื้นเมืองในเขตอำเภอสันกำแพง มีต้นทุนผ้าทอหน้ากว้าง 13 นิ้วเท่ากับ 29.13 บาท/เมตร มีต้นทุนผืนแปร คิดเป็นร้อยละ 95.98 ต้นทุนผ้าทอหน้ากว้าง 38 นิ้วเท่ากับ 54.17 บาท/เมตร มีต้นทุนผืนแปร คิดเป็นร้อยละ 76.70 ต้นทุนผ้าทอหน้ากว้าง 42 นิ้วเท่ากับ 68.50 บาท/เมตร มีต้นทุนผืนแปร คิดเป็นร้อยละ 75.37 และต้นทุนผ้าชิ้นทอเป็นผืน ขนาด 38 นิ้ว x 175 เซนติเมตร เท่ากับ 150.65 บาท/เมตรมีต้นทุนผืนแปร คิดเป็นร้อยละ 59.59

3. ผลตอบแทนในการผลิตผ้าทอพื้นเมืองในเขตอำเภอสันกำแพง

ปริมาณการผลิตจะเท่ากับปริมาณการจำหน่าย โดยไม่มีสินค้าคงเหลือ เนื่องจากผู้ผลิตไม่มีเงินทุนหมุนเวียน เมื่อผลิตเสร็จจะทำการขายทันที โดยผ้าทอหน้ากว้าง 13 นิ้ว มีกำลังการผลิต 4,000 เมตร/ปี ผ้าทอหน้ากว้าง 38 นิ้ว มีกำลังการผลิต 2,800 เมตร/ปี ผ้าทอหน้ากว้าง 42 นิ้วมีกำลังการผลิต 2,000 เมตร/ปี และผ้าชิ้นทอเป็นผืนขนาด 38 นิ้ว x 175 ซม. มีกำลังการผลิต 800 ผืน/ปี

รายได้จากการจำหน่าย ผ้าทอหน้ากว้าง 13 นิ้ว เท่ากับ 120,000 บาท/ปี ผ้าทอหน้ากว้าง 38 นิ้ว เท่ากับ 196,000 บาท/ปี ผ้าทอหน้ากว้าง 42 นิ้ว เท่ากับ 180,000 บาท/ปี และผ้าชิ้นทอเป็นผืนขนาด 38 นิ้ว x 175 ซม. เท่ากับ 200,000 บาท/ปี

ผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์แบ่งเป็นแต่ละประเภท ดังนี้

(1) ผ้าทอหน้ากว้าง 13 นิ้ว มีกำไรสุทธิ 3,483.25 บาท/ปี อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อต้นทุน คิดเป็นร้อยละ 2.99 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย คิดเป็นร้อยละ 2.90 และอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน คิดเป็นร้อยละ 13.03

(2) ผ้าทอหน้ากว้าง 38 นิ้ว มีกำไรสุทธิ 44,331.25 บาท/ปี อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อต้นทุน คิดเป็นร้อยละ 29.23 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย คิดเป็นร้อยละ 22.62 และอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน คิดเป็นร้อยละ 165.82

(3) ผ้าทอหน้ากว้าง 42 นิ้ว มีกำไรสุทธิ 43,003.25 บาท/ปี อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อต้นทุน คิดเป็นร้อยละ 31.39 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย คิดเป็นร้อยละ 23.89 และอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน คิดเป็นร้อยละ 160.84

(4) ผ้าชิ้นทอเป็นผืนขนาด 38 นิ้ว x 175 ซม. มีกำไรสุทธิ 79,483.25 บาท/ปี อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อต้นทุน คิดเป็นร้อยละ 65.95 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย คิดเป็นร้อยละ 39.74 และอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน คิดเป็นร้อยละ 297.30

สรุปผลิตภัณฑ์ที่ให้ผลตอบแทนสูงสุด ได้แก่ ผ้าชั้นทอเป็นผืนขนาด 38 นิ้ว x 175 ซม. รองลงมา ได้แก่ ผ้าทอหน้ากว้าง 38 นิ้ว ผ้าทอหน้าหน้ากว้าง 42 นิ้ว และผ้าทอหน้ากว้าง 13 นิ้ว ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมผ้าทอพื้นเมืองในครัวเรือนนี้ให้ผลตอบแทนค่อนข้างสูง และมีเงินลงทุนที่ต่ำ

4. ปัญหาและอุปสรรคในแต่ละด้านในการผลิตผ้าทอพื้นเมือง

- (1) ปัญหาด้านเทคนิคการผลิต ผู้ผลิตส่วนมากยังไม่เข้าใจวิธีการทอผ้าเพื่อให้มีคุณภาพดีพอ และกรรมวิธีการผลิตยังเป็นแบบเก่า ซึ่งมีความล่าช้า
- (2) ปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบและวัตถุดิบขึ้นราคา เนื่องจากผู้ผลิตไม่มีโครงการผลิตระยะยาว ผู้ผลิตไม่เก็บทุนวัตถุดิบไว้ใช้ในระยะเวลา เพราะผู้ผลิตไม่มีเงินทุนพอ ส่วนใหญ่ซื้อเป็นจำนวนน้อย และอาจเกิดการขึ้นราคาในกรณีวัตถุดิบขาดแคลน
- (3) ปัญหาทางด้านการพัฒนาแบบของผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่มีการพัฒนาของผลิตภัณฑ์เพื่อให้เป็นตามความต้องการของตลาด
- (4) ปัญหาเรื่องการสร้างความเชื่อถือให้กับผู้ซื้อ ผู้ผลิตมุ่งที่ปริมาณมากกว่าคุณภาพ สินค้าที่ผลิตได้ไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน จึงเป็นการยากที่จะสร้างความนิยมให้กับผู้ซื้อ
- (5) ปัญหาทางด้านการตลาด เนื่องจากขาดการศึกษาทางด้านการตลาด ทำให้ไม่ทราบแนวโน้มของตลาดว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลง ส่วนใหญ่พ่อค้าคนกลางเข้าไปรับผลิตภัณฑ์ถึงบ้าน เพราะสะดวกกว่าการที่จะหาตลาดเอง ซึ่งมักจะถูกกดราคาผลิตภัณฑ์
- (6) ปัญหาการขาดแคลนเงินทุน ผู้ผลิตส่วนใหญ่ขาดทุนทรัพย์จึงต้องไปปรับด้ายจากผู้ลงทุน หรือพ่อค้าคนกลางและต้องขายผลิตภัณฑ์ให้แก่บุคคลทั้งสองประเภทนี้ด้วย จึงทำให้บุคคลทั้งสองได้กำไรหลายชั้น และในบางครั้งผู้ผลิตบางรายต้องการจะได้เงิน โดยรีบด่วน เป็นเหตุให้ต้องรีบขายสินค้าถึงแม้ว่าการขายจะได้ราคาไม่ยุติธรรมนักก็ตาม
- (7) ปัญหาด้านราคาของผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่ได้รับราคาที่ยุติธรรม เนื่องจากถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลางหรือผู้ลงทุน และผู้ผลิตมักจะถือว่าเงินที่ได้จากการขายที่เกินจากต้นทุนวัตถุดิบเป็นกำไรหรือรายได้ โดยไม่ได้นำค่าแรง หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆมาคิด จึงขายในราคาที่ไม่สูง

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิตผ้าทอพื้นเมือง ระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนในเขตอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามชาวบ้านผู้ผลิตผ้าทอพื้นเมือง จำนวน 65 ราย พบว่า

(1) การผลิตผ้าทอพื้นเมืองให้ผลตอบแทนค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับเงินลงทุน และสามารถทำเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชน ฉะนั้นรัฐบาลควรมีการจัดส่งเจ้าหน้าที่ช่วยฝึกอบรมชาวบ้านที่มีความสนใจ และพัฒนาฝีมือแรงงานที่ทำการผลิตอยู่ เพื่อปรับปรุงวิธีการผลิตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และให้ได้มาตรฐานที่เพียงพอกับความต้องการของตลาด

(2) ในการให้ความช่วยเหลือด้านวัตถุดิบ อาจจัดตั้งในรูปแบบของสหกรณ์ เพื่อซื้อวัตถุดิบที่ละมาก ๆ มาจำหน่ายให้แก่ผู้ผลิตในราคาพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากผู้ผลิตส่วนใหญ่ซื้อวัตถุดิบที่ละน้อย ไม่ได้ส่วนลดและซื้อในราคาปลีกทำให้ต้นทุนผลิตภัณฑ์สูงกว่าผู้ผลิตรายใหญ่ และในกรณีที่ซื้อจากผู้ลงทุนจะได้ราคาที่สูงกว่าท้องตลาดทำให้ต้นทุนยิ่งสูงขึ้น

(3) ในการให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุน อาจตั้งในรูปแบบของสหกรณ์ทำควบคู่กันไปกับสหกรณ์วัตถุดิบ เพราะการกู้เงินอาจไม่จำเป็นต้องเป็นตัวเงิน อาจให้เป็นวัตถุดิบแทนการให้เงินเพื่อไปซื้อวัตถุดิบเองซึ่งอาจซื้อได้ในราคาที่แพงกว่าที่สหกรณ์

(4) เนื่องจากผู้ผลิตขาดความรู้ด้านการตลาด ทางรัฐบาลควรมีการจัดตั้งหน่วยงานบริการข่าวสารข้อมูลด้านการตลาดเผยแพร่ให้ผู้ผลิต เกี่ยวกับราคาและความต้องการใช้ รสนิยมของผู้บริโภค ฤดูกาลจำหน่ายแฟชั่น และหลักเกณฑ์การค้า เพื่อให้ผู้ผลิตสามารถผลิตสินค้าเจาะตลาดได้อย่างถูกต้อง และทราบว่าถ้าต้องการขายผลิตภัณฑ์สามารถขายผ่านผู้ใด และมีองค์กรใดที่ให้ความช่วยเหลืออยู่หรือไม่

(5) ในด้านราคาการจำหน่าย เนื่องจากผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่ได้รับความเป็นธรรมในเรื่องราคา ฉะนั้นการรวมกลุ่มกันก็เป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยเพิ่มอำนาจในการต่อรองด้านราคาได้มากขึ้น และรัฐบาลควรเข้ามาดูแลเพื่อไม่ให้พ่อค้าคนกลาง หรือผู้ลงทุนเอารัดเอาเปรียบผู้ผลิต และควรฝึกสอนให้ผู้ผลิตรู้จักวิธีการคิดราคาต้นทุนแบบง่ายๆ เพราะเท่าที่ผ่านมาผู้ผลิตไม่ได้คิดค่าแรงของตนเข้าเป็นต้นทุนการผลิตด้วย คิดแต่เฉพาะวัตถุดิบที่ซื้อมาเท่านั้น จึงทำให้ราคาจำหน่ายต่ำ

บทบาทของรัฐบาลต่ออุตสาหกรรมผ้าทอพื้นเมือง

การส่งเสริมและช่วยเหลืออุตสาหกรรมทอผ้าในครัวเรือนเป็นนโยบายของรัฐบาล ในอันที่จะฟื้นฟูอุตสาหกรรมประเภทนี้ให้ก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากการทอผ้าด้วยมือมีประเพณีปฏิบัติกันมาช้านานในครอบครัวตามชนบท ซึ่งนอกจากเป็นการประหยัทรายจ่ายของชาวชนบทแล้วยังอาจถือเป็นอาชีพหารายได้ด้วย เพราะในบางท้องที่รายได้จากการประกอบกิจการที่ทำเฉพาะฤดูกาลเท่านั้นไม่เพียงพอแก่การครองชีพ รัฐบาลได้เล็งเห็นประโยชน์ของอุตสาหกรรมประเภทนี้และได้เริ่มทำการส่งเสริมช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยมีหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ และได้ดำเนินการส่งเสริมช่วยเหลือสืบเนื่องกันตลอดมา

หน่วยงานสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง ได้มีการพัฒนาและส่งเสริมการทอผ้าพื้นเมืองในประเทศไทยมาเป็นเวลานานกว่า 20 ปี ซึ่งการดำเนินการเหล่านั้นจัดทำขึ้นโดยหน่วยงานใน 3 ลักษณะ คือ ส่วนราชการ สถาบันการศึกษา และองค์กรพัฒนาเอกชน โดยมีหน่วยงานต่างๆ ที่จัดกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมเป็นจำนวนรวมประมาณ 32 ราย ซึ่งเกือบครึ่งของหน่วยงานเหล่านี้ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล รองลงไปอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ นอกนั้นกระจายอยู่ในจังหวัด และตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ โดยมีข้อมูลโดยสรุปดังนี้²¹

(1) ส่วนราชการกระทรวงอุตสาหกรรม เช่น ส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอ ส่วนอุตสาหกรรมในครอบครัว และหัตถกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม และศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคต่างๆ

(2) ส่วนราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เช่น ศูนย์วิจัยพื้นไร่ จังหวัดต่างๆ กรมส่งเสริมการเกษตร และศูนย์วิจัยหม่อนไหมในภาคอีสาน เป็นต้น

(3) กระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เช่น สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สถาบันราชภัฏ วิทยาเขตต่าง ๆ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตต่างๆ เป็นต้น

²¹ โครงการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ, การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์พื้นบ้านไทยให้ได้เปรียบในเชิงแข่งขัน กรณีผ้าทอพื้นเมืองและอาหารแปรรูปพื้นบ้าน, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย 2545, หน้า 14

(4) องค์กรพัฒนาเอกชนต่าง ๆ ประมาณ 21 องค์กร เช่น สมาคมเทคโนโลยีที่เหมาะสม จังหวัดร้อยเอ็ด สมาคมไทยแพทย์ จังหวัดน่าน มูลนิธิพัฒนาอีสาน จังหวัดสุรินทร์ และศูนย์พัฒนาอาชีพศรีเกียรติพัฒนา จังหวัดสงขลา เป็นต้น

หน่วยงานเหล่านี้ โดยเฉพาะของรัฐบาล จะให้ความช่วยเหลือในต่างๆ คือ ด้านการฝึกอบรมและด้านวิชาการ ด้านการประชาสัมพันธ์จัดนิทรรศการ เพื่อให้คนให้ความสนใจกับอาชีพนี้ ด้านเงินทุน และด้านการตลาด รวมถึงด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ แต่จากการสำรวจพบว่าผู้ผลิตที่อยู่ในเขตที่ทำการสำรวจไม่เคยได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล และไม่ทราบว่าหน่วยงานของรัฐบาลคอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนอยู่ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า หน่วยงานของรัฐบาลที่มีหน้าที่รับผิดชอบทางการส่งเสริมช่วยเหลือยังไม่ถึงท้องถิ่นที่ทำการวิจัย ประกอบกับชาวบ้านเหล่านี้มีความชำนาญในการทอผ้าอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรม รัฐบาลจึงอาจมุ่งส่งเสริมหมู่บ้านที่ยังทำการทอผ้าไม่มาก่อน ส่วนหมู่บ้านที่ประกอบอาชีพนี้อยู่แล้วก็จะให้ความช่วยเหลือต่อไปในภายหลัง